

ਵਿਆਪਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ :

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਨ ਕਰੋ :

- (i) ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕੁੱਲ 13 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ । ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।
- (ii) ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਖੰਡ ਹਨ – ਖੰਡ ਕ, ਖ ਅਤੇ ਗ ।
- (iii) ਖੰਡ ਕ ਵਿਚ 8 ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ 1 ਤੋਂ 8) 2 ਅੰਕ ਦੇ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।
- (iv) ਖੰਡ ਖ ਵਿਚ 3 ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ 9 ਤੋਂ 11) 4 ਅੰਕ ਦੇ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 100 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਮਾਨਚਿੱਤਰ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਨੁਸਾਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ।
- (v) ਖੰਡ ਗ ਵਿਚ 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ 12 ਅਤੇ 13) 6 ਅੰਕ ਦੇ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 170 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।
- (vi) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਆਪਕ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਛ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਆਂਤਰਿਕ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਵਲ ਇਕ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ ।

ਖੰਡ ਕ

1. (a) ‘ਆਸਿਆਨ’ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ । $4 \times \frac{1}{2} = 2$
ਜਾਂ
(b) ਯੂਰੋਪੀ ਸੰਘ ਦੇ ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ । $4 \times \frac{1}{2} = 2$
2. ‘ਮਾਰਸ਼ਲ ਪਲਾਨ’ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ । 2
3. ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ । $2 \times 1 = 2$
4. ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਣ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫਤ (ਵਿਰੋਧ) ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ । $2 \times 1 = 2$
5. ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਣ ਤੋਂ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਦੋ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ । $2 \times 1 = 2$
6. ਦੀਨਦਿਆਲ ਉਪਾਧਿਆਏ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਿਤ ‘ਸਮੂਚਾ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦ’ ਦਾ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ । 2

7. 1975 ਵਿਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਪਾਤਕਾਲ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਆਕਲਨ ਕਰੋ । 2
8. 1971 ਦੇ ਚੁਨਾਵ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦੇ ਲਈ ਜੁੰਮੇਵਾਰ ਕਿਸੇ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ । 2×1=2

ਖੰਡ ਖ

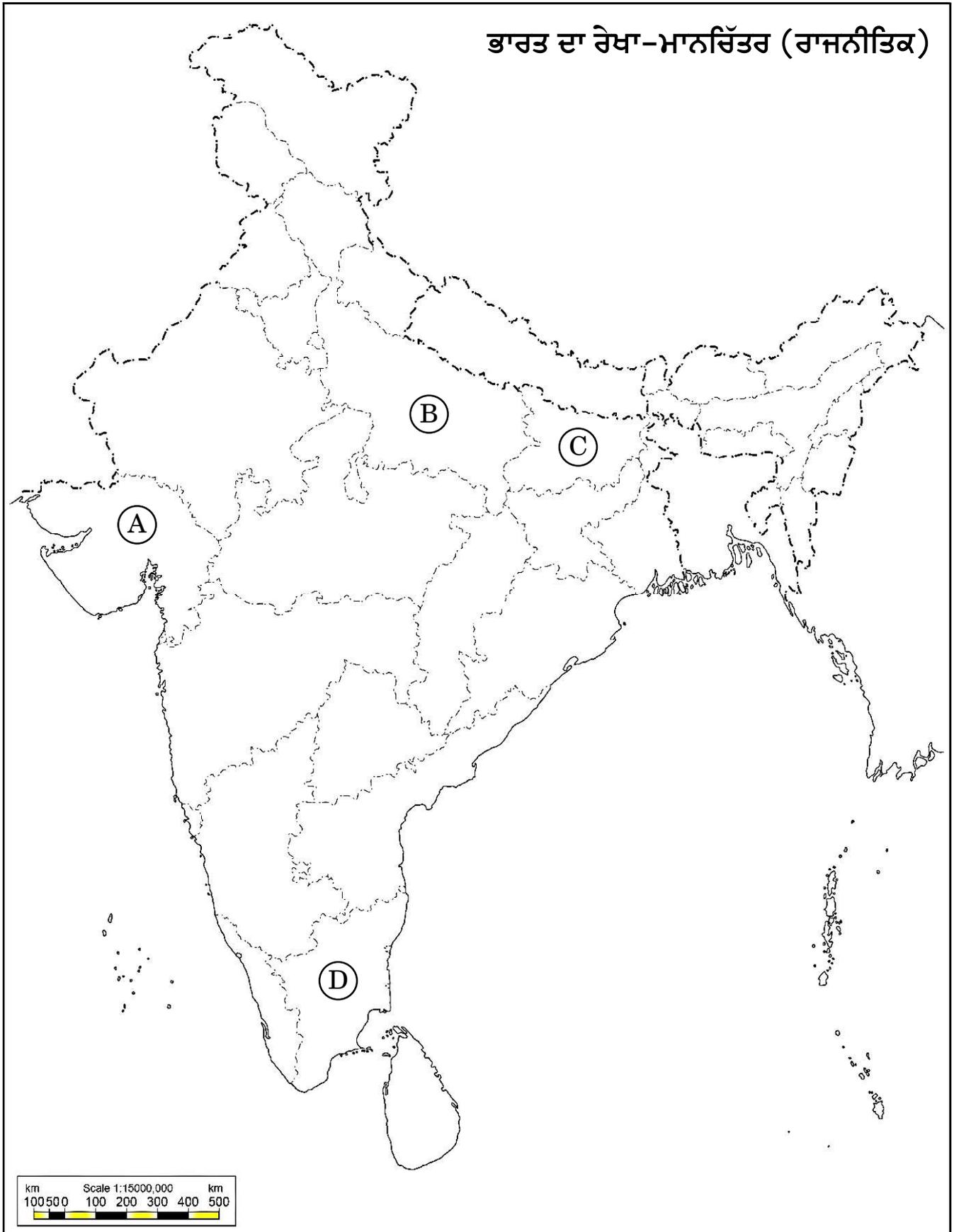
9. ਆਸਿਆਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਮੁਲੰਕਣ ਕਰੋ । 2×2=4
10. 1989 ਤੋਂ 1993 ਦੇ ਕਾਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਘਟਿਤ ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ । 4×1=4
11. **ਭਾਰਤ** ਦੇ ਦਿਤੇ ਗਏ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਰੇਖਾ-ਮਾਨਚਿੱਤਰ (ਪੰਨਾ 4 ਤੇ), ਵਿਚ ਚਾਰ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ①, ②, ③ ਅਤੇ ④ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਹੇਠ ਦਿਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੁਸ਼ਤਕ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਨਾਮ, ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਕ੍ਰਮ ਸੰਖਿਆ ਅਤੇ ਮਾਨਚਿੱਤਰ ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੱਖਰ, ਹੇਠ ਦਿਤੀ ਗਈ ਤਾਲਿਕਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਖੋ :

ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਕ੍ਰਮ ਸੰਖਿਆ	ਮਾਨਚਿੱਤਰ ਵਿਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੱਖਰ	ਰਾਜ ਦਾ ਨਾਮ
(i)		
(ii)		
(iii)		
(iv)		

- (i) ਉਹ ਰਾਜ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਬੀ.ਪੀ. ਮੰਡਲ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸੀ ।
- (ii) ਉਹ ਰਾਜ ਜਿਥੇ ਸੋਮਨਾਥ ਮੰਦਰ ਸਥਿਤ ਹੈ ।
- (iii) ਉਹ ਰਾਜ ਜਿਹੜਾ ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਦੇ ਨਸਲੀ ਦੰਗਿਆਂ ਕਰਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ।
- (iv) ਉਹ ਰਾਜ ਜਿਥੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ ਸੀ । 4×1=4

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰ. 11 ਦੇ ਲਈ

ਨੋਟ: ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਦਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਕਲਾਂਗ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ 11 ਦੇ ਥਾਂ ਤੇ ਹੈ :

- (11.1) ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਹੇ ਬੀ.ਪੀ. ਮੰਡਲ, 1967 ਵਿਚ ਕਿਸ ਰਾਜ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ ?
- (11.2) ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ?
- (11.3) ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਬਣੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੋਰਚਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਗਠਬੰਧਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤ੍ਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ ।
- (11.4) ਹੋਰ ਪਿਛਲੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਨ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਪੂਰੀ ਠਾਕੁਰ ਕਿਸ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ? 4×1=4

ਖੰਡ ਗ

- 12.** (a) ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਕਿਉਂ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ? ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ । 3×2=6

ਜਾਂ

- (b) “ਏਸ਼ਿਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਆਪਕ ਸਮਰਥਨ ਹੈ ।” ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਲੈ ਕੇ ਕਥਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੋ । 3×2=6

- 13.** (a) ਭਾਰਤ ਵਿਚ 1971 ਦੇ ਚੁਨਾਵ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ । 3×2=6

ਜਾਂ

- (b) 1969 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰੇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਲਈ ਜੁੰਮੇਵਾਰ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ । 3×2=6